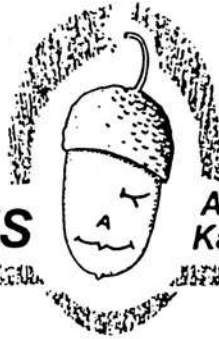

MAK-TERMÉS

A Magyar Adatbázisforgalmazók Kamarájának havi híradása

Ígéretünkhöz híven folytatjuk a DAT'94 konferencia legérdekesebb előadásai közötti tallózást. Jelen számunkban a *Cég- és címinformációs adatbázisok* és a *Könyvtár* szekció egy-egy anyagát közöljük. – A szerk.

A Company Data Cégjegyzék-adatbankja

A piaccgazdaság térhódításával megnövekedett az igény megbízható, hiteles céginformációk iránt. Ma már egyre több céginformációs vállalat működik Magyarországon, és mindegyik a céginformációk valamely szeletére szakosodott. A Company Data Kft. a bécsi CMD (Datenverarbeitungs- und Verlagsges mbH), valamint a Közlöny és Lapkiadó Kft. közös vállalkozása. A vállalat célja, hogy olyan elektronikus cégjegyzék adatbázist működtessen Magyarországon, amely valamennyi bejegyzett gazdasági társaság aktuális adatát tartalmazza. Az adatbázis az osztrák elektronikus cégjegyzék mintájára épül, forrása a cégbíróságok hivatalos lapja, a *Cégek Közlönye*.

A Cégek Közlönye mint a céginformáció forrása

Az 1988. évi VI. társasági törvény a nyilvánosság biztosítékaként előírta, hogy az alakuló társaságok legfontosabb adatait – cégbírósági szám, a cég neve, a cég címe, telephelyei, fióktelephelyei, alapítás, fennállás dátuma, tevékenységi körök, alapító vagyon, cégjegyzés módja, cégjegyzésre jogosultak, jogelőd, jogutód cégek stb. – a cégbíróságok hivatalos lapjában, a Cégek Közlönyben közzé kell tenni. Ugyanezen közlönyben való megjelenésétől hatályos az 1992. évtől érvényben levő csődtörvény szerint a csőd, felszámolás, végelszámolás eljárás kezdési időpontja is. A Company Data Kft. *Cégjegyzék-adatbankjának* alapja a Cégek Közlöny, az adatbázisba csakis olyan adat kerül be, amely a Cégek Közlönyben már megjelent, azaz jogi értelemben vett hitelességéhez nem férhet kétség.

A Cégjegyzék – mivel hivatalos – kiváló eszköz arra, hogy tájékozódjunk leendő üzleti partnereink adatairól és tőkeviszonyairól. Magyarországon mintegy 190 000 bejegyzett gazdasági társaságot

tartanak nyilván 20 regionális cégbíróság cégjegyzékében. Nem csoda tehát, hogy eddig rendkívül időigényes és költséges vállalkozásnak bizonyult, ha valaki egy bizonyos cégről akart információkat beszerezni. Az elektronikus Cégjegyzék-adatbankban központilag állnak rendelkezésre a gazdasági társaságok adatai, amelyek bármikor, áttekinthető formában hozzáférhetők.

Nemcsak bankok és hitelintézetek számára fontos, hogy nyomon követhessék az egyes cégekben történt változásokat, a cég ellen indult csőd, felszámolás vagy végelszámolás tényét, hanem az export–import, illetve biztosítótársaságoknak is. A cégjegyzés módja és a céget jegyző személyek köre hasznos segítség lehet jogtanácsosok, jogi osztályok számára, akik szerződéseket készítenek elő, vagy egy váltó, illetve szerződés aláírását vizsgálják.

A Cégjegyzék-adatbankkal kapcsolatos szolgáltatói elvárások

Az adatbázis értékét a belőle szolgáltatható, a vevő számára rendelkezésre álló információ határozza meg.

A Company Data alapállása:

- az adatbázis legyen naprakész,
- az adatbázis legyen teljes körű: minden cég legyen benne az adatbázisban, a Cégek Közlönyben megjelenő minden adattal,
- az adatbázisban szereplő cégekre vonatkozó adatok legyenek pontosak.

Nézzük sorban ezeket a követelményeket.

1. A Cégjegyzék-adatbank legyen naprakész.

Igen, de mihez képest tud naprakész lenni? Csak a Cégek Közlönyhöz képest. A változó politikai és gazdasági környezetben cégek születnek, élnek, virágoznak, betegeskednek (csőd), megszűnnek.

Új cégek alakulásáról az alábbi szám adatok szerepelnek a Cégek Közlönyben:

1989-ben (amikor a társasági törvény hatályba lépett)	21 259
1990-ben	23 180
1991-ben	19 438
1992-ben	43 800
1993-ban	24 214
1994-ben október 30-ig cég alakult meg.	31 982

Ezek a számok azonban nem egészen azt jelentik, hogy egy adott évben ennyi cég alakult, hanem azt, hogy az adott évben mennyi cég kapott nyilvánosságot. Mint tudjuk, a cég jogilag már a bejegyzési kérelem beadásakor elkezdheti rendszeres gazdasági tevékenysége végzését, a közlönyben viszont csak a bejegyzés után jelenhet meg. A cégbírók túlterheltsége miatt kezdetben a bejegyzési kérelem és a bejegyzés, valamint a közlönyben való megjelenés között bizony előfordult két év is. Ezzel magyarázható, hogy 1992-ben ilyen soknak tűnik az új cégek száma. Körülbelül ekkorra érték magukat utol a cégbírók cégbejegyzési munkájukban. Nem véletlenül próbálják elérni, hogy a társaságalapítást ún. céginokok is bejegyezhessek.

Ma a Céglönyhöz képest a Company Data naprakész; a csütörtökön megjelent új társaságok, illetve a régebben alakult társaságokban megjelent változások, a csőd, felszámolás, végelszámolás, megszűnés adatai már a következő hétfőn az adatbázisban is jelentkeznek.

2. A Céglöny-adatbank legyen teljes körű.

A mai Céglöny-adatbanknak több fejlesztési fázisa volt, és még lesz is. Osztrák anyacégünk abban a szerencsés helyzetben volt, hogy ott a bankok igényelték a rendszer fejlesztését, az adatbázis felépítését, ezért a bankok finanszírozták az adatbázis fenntartását. Magyarországon a helyzet fordított, a Company Data tulajdonosai finanszírozták a fejlesztést, az adatbázis-építést, majd a termékre, a szolgáltatásokra keresik a vevőt.

Célszerű, hogy az adatbázisban minden olyan cég szerepeljen, amelyet valamely cégbíróságon bejegyeztek, illetve minden cégről minden nyilvános adat legyen benne az adatbázisban. Ez a két követelmény azonban – az adatbázis készítőin kívül eső okok miatt – teljesíthetetlen, ha ahhoz ragaszkodunk, hogy csak a Céglönyben megjelent információkat vesszük figyelembe. Az első igény, hogy minden cég legyen az adatbázisban, azért nem teljesül, mert az átalakulási törvény ugyan előírja, hogy a vállalatoknak a vállalati törzskönyvből a céglönybe át kell kerülniük, de a vállalatoknak a közlönybeli nyilvánosság nem kötelező, ha nem kéri (nem fizetik meg a 10 000 Ft megjelenési díjat).

A már említett cégbírósági túlterheltség miatt előfordul, hogy egy cég valamikori létezéséről csak

akkor szerzünk tudomást, amikor a bíróság közli a cég céglönyéből való törlésének, valamely adata változásának tényét, illetve közli, hogy a cég csőd, felszámolás, végelszámolási eljárás alatt áll. Ilyenkor is bekerül a cég az adatbázisba, de sajnos ezekben az esetekben csak a változott adat, vagy csak a bírósági végzés áll a felhasználók rendelkezésére az adatbázisból. Ugyanez a helyzet, ha a cég átalakul, de a jogelődéről nem jelent meg a bejegyzés a Céglönyben. Ekkor csak a megjelent jogutódról tudunk információt szolgáltatni. Ez szerencsére a felhasználót már kevésbé zavarja, hiszen a jogutód adatai érdeklik elsősorban, nem pedig a jogelődé, hacsak nem valami kirívó esetről van szó.

3. A Céglöny-adatbank legyen pontos.

Ebben az elvárásban is többfajta igény fogalmazódik meg:

- a Céglönyben megjelent cégek adatai karakterhűen kerüljenek be az adatbázisba,
- az adatbázisban pontos adatok szerepeljenek.

Az adatrögzítők nem tévedhetetlenek, annak ellenére, hogy a Céglöny-adatbank feltöltésének kezdete óta ugyanazok a munkatársak dolgoznak, akik már álmodból felébredve is ismerik a különböző kódokat. Az adatrögzítésben minden automatizálható adatrögzítési folyamat automatizált. Különböző ellenőrző programokat futtatnak havonta egyszer, és a talált rögzítési hibák aránya a minimálisnál is kevesebb.

Sajnos előfordul, hogy a közlönyben is tévesen jelennek meg adatok, például ugyanazon cégszámon már van egy másik cég. A javítható adatokat a közlöny szerkesztőivel való egyeztetés után kijavítják. Előfordul, hogy jogi következményei lehetnek a javításnak, ebben az esetben a közlöny szerkesztőség a következő számban helyesbít, majd a javítás kerül az adatbázisba, pl. hiányzó céglöny-adat mód. A pontossági elvárásoknak való megfelelés nagyon sok munkát igényel.

A Céglöny-adatbankkal kapcsolatos felhasználói elvárások

Az adatbázis készítőinek elvárásai egybeesnek a felhasználók elvárásaival. Egy ponton szokott ütközni a Company Data a felhasználókkal, amit bár teljesíteni nem tud, nem is akar, de megért. Nagyon fontos lenne a céginformációk után érdeklődőknek, ha egy adatbázisból minden számukra lényeges adatot megkaphatnának. Nem kellene külön keresni az alapvető céginformációért a Company Data adatbázisát, az aktuális telefonszámokért a Teledata adatbázisát, a bonitási adatokért az Intercredit, a Creditreform vagy a Dun & Bradstreet Hungária adatbázisát, illetve ha marketing célú információkra van szükségük, a SZÜV Ki-mit adatbázisát stb.

Ma már kialakult a megfelelő területeket lefedő céginformáció-szolgáltatók piaci struktúrája a fentieknek megfelelően. Alapjában véve ez egy egészséges fejlődés eredménye: mindenki saját felhasználói körrel rendelkezik, ami nem zárja ki időnként az átfedést.

A jelenleg Magyarországon piacon levő céginformációs vállalatok nem konkurenseknek tekintik egymást, hanem partnerekként működnek együtt. Ha a megrendelővel folytatott telefonbeszélgetésből kiderül, hogy az a céginformáció, amelyet a Company Data nyújtana, az ügyfél problémájának megoldásához kevés, a piacon levő másik céginformációs szolgáltatóhoz küldjük. Fordítva: van olyan céginformációs vállalat is, amely hozzánk küld ügyfeleket, illetve tőlünk vásárol alapinformációt.

Összefoglaló

Amint az előbbiekből is kiderül, a Company Data Cégjegyzék-adatbankja a következő elvárásoknak akar megfelelni: teljesség a cégre vonatkoztatva, pontosság a Cégléptékhöz viszonyítva és attól függetlenül is, naprakészség a megjelenéshez képest.

A Company Data szolgáltatási formái:

- ügyfélszolgálat,
- azonnali kiszolgálás faxon,
- online szolgáltatás Videotexen,
- in-house kiszolgálás (amikor az ügyfélnél telepítik az adatbázist, és ott is tartják karban).

Ma az 1992 óta a Cégléptékben megjelent cégek teljes körű adatokkal szerepelnek az adatbázisban, 1 205 665 valamely céghez kapcsolódó személlyel együtt. A fióktelepekkel és a nem társasági formájú jogelődökkel együtt 193 732 cég van az adatbázisban. Ebből gazdasági társaság 181 160 cég. A cégek 81%-a korlátozott felelősségű társaság (40,5%), vagy betéti társaság (40,5%). Elég nagy, 8,1% a gazdasági munkaközösségek aránya. Minimális, alig 0,1% a közös vállalatok és az egyesülések aránya.

A 181 ezer cégből 154 ezer működő, 6887 cég van felszámolási eljárás alatt, 4118 cég van végelszámolási eljárás alatt, 13 058 céget töröltek valamely okból a cégjegyzékből. A cégek 37%-a (57 618) budapesti, 9%-uk Pest megyében működik. A legkevesebb gazdasági társaság Heves és Nógrád megyében van, részarányuk csak 1,4%. Kevesebb mint 3000 cég van Tolna és Vas megyében. A felszámolás alatt álló cégek zöme kft. és szövetkezet, a végelszámolás alatti cégek többsége kft. és betéti társaság, a legtöbb megszűnt cég betéti társaság, gazdasági munkaközösség vagy jgmk, illetve kft. volt. A legtöbb cég Budapesten szűnt meg.

Hrivnákné Gede Ildikó
(Company Data Kft.)

→○ Teleházak információs rendszerének fejlesztése

Egyre több faluközösség keresi a megoldást, hogy az ott élők összekapcsolódhassanak a nyugtató nagyvárossal, és az információtechnika ne csak egy szűk elitet szolgáljon, hanem *mindenki számára* elérhető legyen.

A kis települések információközvetítésének helyi központja a *teleház*, az a hely, ahol a helyi gazdaság, a közösségépítés, a civil szerveződésen alapuló szolidaritás professzionális szervezéssel, modern technikával párosul.

A teleház – amelynek helyszíne lehet a helyi könyvtár is – csak térségileg integrált fejlődési folyamatok egységeként képzelhető el. A projekt tehát alprojektje egy komplex kistérségi fejlesztési tervnek, amely az elmaradott térségek felzárkóztatása érdekében szervezett fejlesztőmunka eredménye.

Igazi sikerre e konkrét fejlesztésnél is csak akkor számíthatunk, ha a tervezéstől a kivitelezésig minden lépésnél bevonjuk a helyi lakosságot, a felhasználókat, a későbbi hasznélvezőket.

E munkát kívánja segíteni az 1994. június 1-jén megalakult *Magyar Teleház Szövetség*, amelynek elnöke *Gáspár Mátyás*, a csákberényi teleház vezetője.

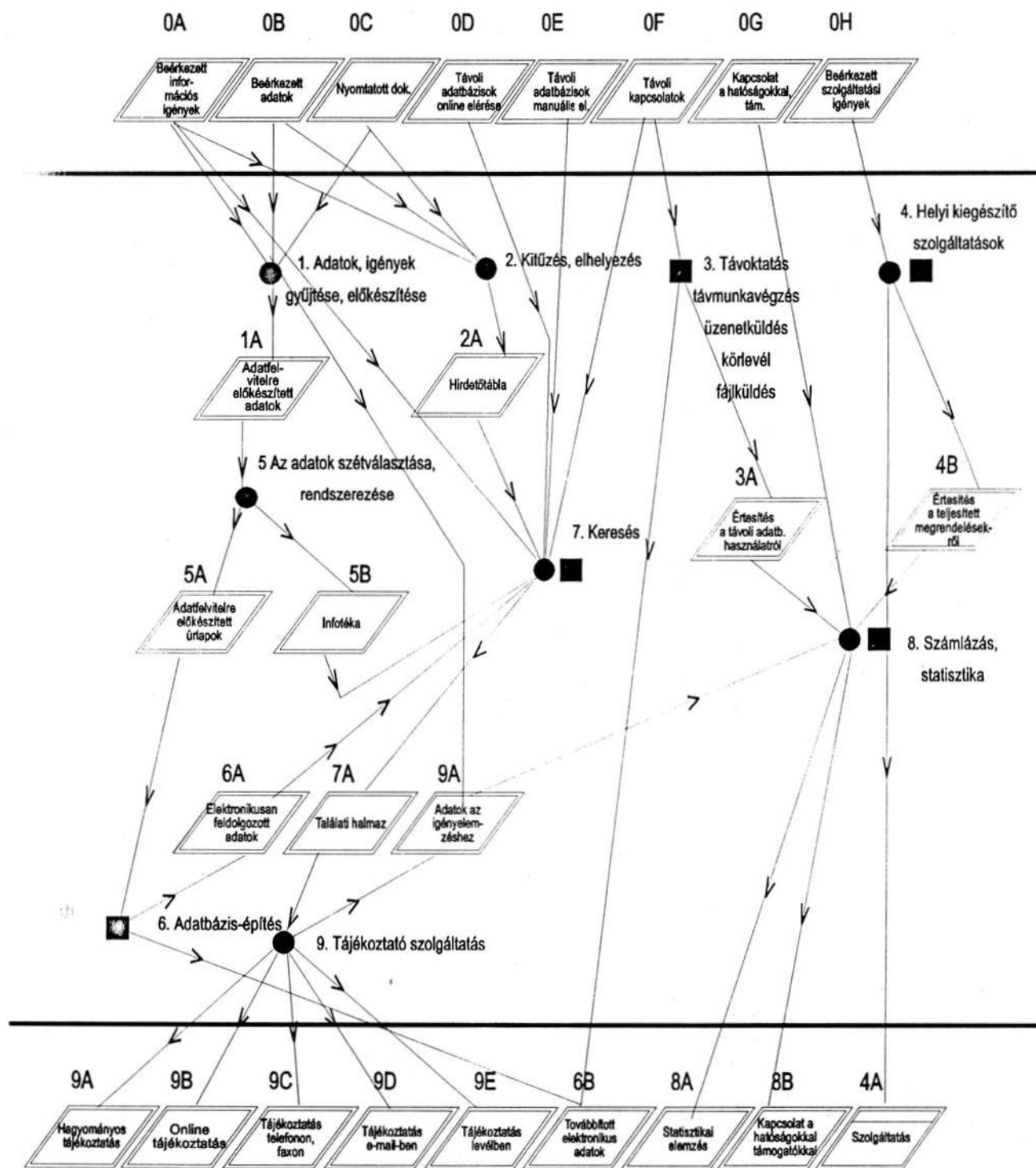
A szövetség egy hipertextben írt módszertani segédlet megjelentetését tervezi, amely a következők szerint fogja segíteni az üzemeltetőket és fejlesztőket.

- Információrendszer-fejlesztési struktúrát vázol fel, amelynek tevékenységlistáját a projekt sajátosságainak megfelelően lehet kialakítani.
- Kidolgoztuk a teleház üzemeltetésének folyamatrendszerét, amelyben a tájékoztató szolgáltatás és a kiegészítő szolgáltatások funkcióit ábrázoltuk (1. ábra).
- *Vercseg Ilona* közösségfejlesztő összeállításában közöljük a közösségi felmérés megvalósításának lépéseit, tapasztalatait a települések kezdeményező községfejlesztő falukörei számára.
- A teleház-szolgáltatások igényelemzéséhez adatlapot készítettünk, amely HP LaserJet és EPSON FX 1050-es nyomtatóval kinyomtatható, CorelDraw-val továbbszerkeszthető.
- A kiadvány a vállalkozó kedvű, de még gyakorlatlan felhasználót azzal segíti, hogy útmutatókat közöl szerződések megkötéséhez, szoftver-, hardverkiválasztási szempontokat részletez, költségterv készítéséhez nyújt vázlatot, megoldási és technikai alternatívákat tár fel az üzemeltetők, fejlesztők számára.
- A kiadvány szervezési módszerek (pl. brain storming), tervezési technikák ismertetésével,

X Y információs iroda

Információs folyamatok

Tervezett rendszer

1. ábra A teleház információs folyamatai

- kinyomtatható űrlapok mellékelésével is segíti a felhasználót, fejlesztőt.
- A közhasznú információs rendszer, infotár ismertetésén kívül egy szakrendi és betűrendes osztályozási rendszert is közlünk közhasznú adatbázis-építők részére.

- Vonatkozó jogszabályok, társszervezetek programjai, kapcsolódó projektek adatai, címjegyzékek, ajánlott olvasmányok listája egészítik ki mellékletként az információbázist.
- A Magyar Teleház Szövetség Alapszabályát, alapító tagjainak és elnökségének névsorát is közöljük.

A teleházakról bővebb információkat nyújt a „Telekunyhók” a vidék fejlesztéséért : *Hogyan építsünk tájékoztató állomást?* : Szakirodalmi szemle / [fel. szerk. Kovács Emőke] ; [szerk. Kovács Katalin]. - Bp. : OSZK KMK, 1992. - 85 p.

Csongrád megyei kezdeményezések

1993-ban a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete által szervezett külföldi úton ismerkedtem meg *Blaskó János* nével, a Nagymágocsi Könyvtár igazgatójával. Az utazás után nekilátunk, hogy megvalósítsuk a hosszú utazás során megálmodott elképzeléseinket a könyvtár telekommunikációs központtá alakítását illetően.

A „Telekunyhók” a vidék fejlesztéséért című kiadványnak köszönhetően több hasonló kezdeményezés talált egymásra, és kialakult a közösség, a Magyar Teleház Szövetség, amely honosítani kívánja a skandináv modellt, és amelynek Blaskó Jánosné is tagja lett alelnökként.

Nagymágocson zömmel mezőgazdasági, idegenforgalmi (vadászati) és egészségügyi információk keletkezésére, gyűjtésére, feldolgozására lehet számítani.

Nagy előny, hogy az önkormányzati testület által is támogatott telekommunikációs központ a könyvtárba kerül, és a funkciók összevonása az üzemeltetés költségeit csökkenti. Az *Árpád* kistérségi együttműködés keretében is elfogadták, hogy Nagymágocs legyen a térség információs központja.

A könyvtárban 1994 májusában egy országos szintű rendezvényen Westel telefonvonalon kapcsolatot teremtettünk az IIF regionális központjával, és más ismert adatbázis-szolgáltatókkal, a PATE BBS-központjával, az OKFI vállalkozó információs adatbázisaival, a TelComTec Kft. BBS-központjával, a FORNAX Rt. tőzsdeinformációs rendszerével, és a szegedi TICOM Kft. videotex rendszerével. Az előadásokat a helyi általános iskola tanulói is meghallgatták számítástechnikaóra keretében. A környező települések polgármesterei, vállalkozó is részt vettek a bemutaton.

A nagymágocsi könyvtárosok a JATE Számítógépteremtő jövöltábor két napos tanfolyamon hálózati ismeretekkel bővítették számítástechnikai tudásukat.

Tudjuk, az átalakulás hosszú folyamat, eszközöket, telefonvonalat, képzést, gyakorlatot, feldolgozott és naprakészen tartott információhalmazt igényel. Nagymágocson most a telefonvonal kiépítése a legfontosabb feladat, de aki érdeklődik, már hívhatja a Nagymágocs 4-et.

Nagyné Takács Ágnes
(Somogyi-könyvtár, Szeged)

Felhívás a Gombocz-ösztöndíj elnyerésére

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete az 1996/97-es tanévre is meghirdeti a Kent State University (Ohio, USA) könyvtári és informatikai tanszékére 2 szemeszterre, 10 hónapra szóló Gombocz-ösztöndíjat.

A pályázatot elnyert könyvtáros a tanszék hatodéves hallgatója lesz, az általa kiválasztott tárgyakat tanulja, tanulmányai során vizsgákat kell tennie. A tárgyak kiválasztásakor lehetőséget kap arra is, hogy saját témakörében kutatást végezzen.

Az ösztöndíj már évek óta a Fulbright-ösztöndíjrendszer része. 1992 januárja óta Magyarországon is működik Fulbright-iroda, amely a pályázatokat lebonyolítja.

A pályázatokat az első fordulóban a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöksége, illetve tanácsa véleményezi, ők tesznek javaslatot a Fulbright-bizottság számára.

A pályázat feltételei:

- felsőfokú könyvtárszakos vagy más egyetemi végzettség;
- munkahelyi ajánlás;
- pályázati terv a tanulmányozandó témáról, illetve későbbi hasznosításáról;
- angol nyelvvizsga (lehetőséges, hogy a Fulbright-iroda előírja a TOEFL-vizsgát).

A pályázatokat a *Magyar Könyvtárosok Egyesületének 1995. június 5-ig* kell beküldeni az MKE, 1054 Budapest, Hold u. 6. címre.

A pályázatoknak a következőket kell tartalmazniuk:

- szakmai önéletrajz,
- a tanulmányozandó téma megjelölése,
- munkahelyi ajánlás,
- a végzettséget és a nyelvtudást igazoló okmányok másolata,
- nyilatkozat az utazási költség vállalásáról.

Az a pályázó, akit az MKE a jelentkezők közül kiválaszt, a továbbiakban a Fulbright-irodával lesz kapcsolatban.

Minden további kérdéssel szívesen tájékoztat:

Hegyközi Ilona
(az MKE titkára)